

פרשת השבוע על-פי ה"פרי צדיק"

ב"ה

פרשת וירא

א. ראשונה ה' כניסו (קניסו) גם חז"ל השלם

וירא, ד'

2

1

והנה אי' במ"ר על המלאכים א' נדמה לו בדמות סדקי וא' נדמה לו בדמות נווטי וא' בדמות ערבי. ופירש"י סדקי מוכר פת נווטי ספן מנהיג הספינה ערבי ישמעאל. ויש להבין מה נרמז בזה במ"ש שנראו המלאכים בדמות אלו הג'. ושייכות ג' ענינים אלו לענין המילה ולענין אברהם אבינו ע"ה. אך המדרש מרמז לנו בענין קדושת אברהם שזכה על ידי מצות המילה שנכלל בו קדושת ג' האבות שהיו עיקר המכוון בבריאת העולם. ומהם יצאו אומה ישראלית שבשביילם נברא העולם כדכ' קודש ישראל לה' ראשית תבואתו והם

מכניסים קדושה בכל העולם. ואי' בגמ' (חולין צא:) דמלאך תרי אלפי פרסי ושייתא אלפי פרסי הוי עלמא כמו ש' (פסחים ד.) והוה מלאךך שלישי העולם. והתוספות בפסחים שם הביא בשם מדרש שכל העולם שלישי ימים שלישי מדברות שלישי ישוב. וזה שרמזו הג' מלאכים לאברהם שכל העולם בשבילו ובשביל יצחק ויעקב שיצאו ממנו. והנדמה לו בדמות סדקי מרמז כנגד א"א ומרמז נגד שלישי ישוב. ופת מרמז על כל אכילה שגדל בשלישי ישוב וממנו החיות לכל הבריאים שבעולם. וזה היה כנגד אברהם שהאכיל פת לעוברים ושבים ועי"ז פרסם אלהותו ית' כדאי' במדרש. והנה מצד ההיפך מהקודשה היצר הרע שולט מתוך אכילה ושתייה וכמו ש' בספרי מקרא דואכלת ושבעת השמרו לכם וגו' ועד טובא. וא"א כ' בי' ויטע אשל בבאר שבע פונדק לאכילה ושתייה לכל העולם כדי להכניסם תחת כנפי השכינה. ונתן אכילה ושתייה חנם חוץ מאותם שלא רצו לקבל עליהם כבוד מלכותו ית"ש. ופרסם אלהותו בכל הארץ. וכמש"נ ואשביעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ ואי' (בכ"ר) עש שלא הודעתי אותו לבריותיו אלהי השמים וכיון שהודעתי אותו לבריותיו אלהי הארץ. והא' שנדמה לו כערבי שהם שוכני מדבריות ובאוהלים חודש כאן וחודש כאן הוא מרמז על שלישי מדבר.

והנה שלשה אנשים וגו' אי' בזה"ק מאן אינון שלשה אנשיםאלין אברהם יצחק ויעקב דקיימי עלי' כו'. והיינו כי מצד המילה נרמז לו כי כל קדושת אומה הישראלית יצאה מאתו. וגם שבו נכללים כל קדושת הג' אבות הקדושים שהם שורש קדושת ישראל כמו ש' (ב"ב פ' טז) עה"פ יעקב חבל נחלתו מה החבל הזה פחות מג' אין מפקיעין אותו כך האבות אין פחות מג'. ואמרו ג"כ שהיו שלשה מלאכים מיכאל גבריאל רפאל כמו ש' (ב"ב פ' טז) והכל א'. עפ"מ"ש (שבת נ:) אדם אית לי מזלא ופירש"י מלאך שלו ומליץ אליו. והיינו כי שם מדרגות נפש רוח ונשמה. נפש מעולם השעיה. רוח מעולם היצירה עולם המלאכים. ונשמה מעולם הבריאה. ולכן יש לכל אדם מצד מדרגת רוח מלאךך שלו בשמים. 10 והשלשה מלאכים מרמזים על הג' אבות שהם המלאכים שלהם. דהאבות הם אבות העולם וכלליות המכוון בבריאת העולם וכן המלאכים שלהם. וזה שבא לבשר את שרה הוא מלאך של אברהם. וזה שבא להפוך את סדום הוא המלאך של יצחק שהיה מדת אש דקדושה. וכשבא הזמן שיוולד יצחק בעולם התחילה המשכת אש הקדושה דעולם וזה האש עצמו הפכה את סדום. והפיכת סדום היתה בפסח כשנתבשרה שיוולד יצחק. וז"ש זועמו סדומים ולוהטו באש בפסח. ור"ל באש של הפסח עצמו נשרפו כי בפסח נולד יצחק. ובאותו פסח בשרו כעת חי' וגו' על לידתו. וגבריאל הוא האש שלמעלה מצד הגבורה כמו ש' (פסחים פ"ג סע"א) שהוא שר של אש. והמלאך שבא לרפא את אברהם והלך ג"כ להציל את לוט כמו ש' (ב"ב פ' טז) היה מלאך של יעקב אבינו. כי הצלת לוט היה בשביל להוציא ממנו נפש דהמע"ה. והוא מרמז מצד יעקב שמדתו אמת שהוא החיות של הקדושה שקיים לעד בזרעו שהוא בלא הפסק. ועיקב אע"ה לא מת שמצד 20 מדתו קיים לעד. וגם בזרעו יש נקודת אמת הקיים לעד דכל ישראל יש לו חלק לעולם הבא ואותו החיות שא"ל הפסק לא מת. ונקראו ישני עפר ובלשון המדרש וירושלמי נקרא המיתה דמך. וכוון אי' (בסוטה פא.) ע"פ בשכבך זו מיתה והקיצות לעתיד לבא. ויתגלה זה על ידי משיח בן דוד ודוד עבדי נשיא להם לעולם ואז יהי' בלע המות לנצח ויהיה קיום הקדושה בעולם לגמרי במדרגת חיות שהוא דהמע"ה הוא משיח דכ' חייםשאל ממך וגו'. והלשון נצבים עליו מלשון ציפוי שהקב"ה מצפה לזה שיתקיים. מלשון ונצבת לי שם שהוא שימתין ויצפה עליו ית"ש.

מ"א

שהודעתי

ב. ענין תפלה, תפלה לא אברהם

3

זה המלאך כנגד יצחק אבינו כי
 בישמעאל כ' וישב במדבר פארן ונאמר והוא יהיה פרא אדם וכ' פרה לימד
 מדבר וכנ"ל מפני שגדל במדבר ואינו כלל בישוב העולם ואין לו מקום בישוב
 רק באוהלים חודש כאן וחודש כאן. וכן א"ל (סוכה ב:) ד' מתחרט עליהן הקב"ה
 שבראם כו' ישמעאלים דכ' ישליו אוהלים לשודדים וגו'. כי הם יושבי אוהלים
 במדבר ושודדים לעוברים ושבים והוא מפקיר עצמו למלאות תאותו
 וחמדות רעות. ולעומת זה יצחק אע"ה הכניס ענין הפקירות ומדבר לקדושה כי
 יצחק אע"ה מרמז על תורה שבכתב דכ' אש דת למו ומדת יצחק אש דקדושה
 כנז"ל. והתורה נתנה במדבר שמרמז שאין התורה מתקיימת אלא במי שמשים
 עצמו הפקר כמדבר וכמו ש' (במדב"ר פ' א.) והיינו שמקדש עצמו ומפריש עצמו
 מתאות וחמדות עולם הזה. וכדכ' ביצחק והוא יושב בארץ הנגב שהיה מנוגב
 מתאות וחמדות עולם הזה. והא' שנדמה כדמות נווטי ספן ומנהיג מרמז כנגד
 שלישי ים שהוא מרומז כנגד קדושת יע"א שמרמז על תורה שבעל פה. ובצד
 ההיפוך מהקדושה הוא עשו והוא הכולל מכל האומות כמו ש' במדר' וכו' הוי
 המון עמים רבים כהמות ימים יהמיון. והיינו שרוצה להתפשט על כל העולם
 ולכסות כל העולם ברעתו כמו מים שמכסה את היבשה בהתפשטות.
 ומצינו (ב"ר פ' א.) על פני תהום זה ממלכת הרשעה כו'. וכנגדו בקדושה יעקב
 אבינו שהיה מדת דעת וכו' לעתיד כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.
 כי על ידי מדת הדעת מתכסה כל הגוף בקדושה ותורה. כי דעת היינו שמחבר
 חכמת המוח עם בינת הלב ונעשה כל הגוף מלא קדושה כמו שהיה מתכסה כולו
 תחת המים. וזהו התורה שבעל פה שעז"נ ורחבה מני ים. ובזוהר מרמז על
 מש"נ מעינות תהום רבה מכוני דחכמתא לתתא שהוא המשכה מאין סוף. וזה
 שנאמר לעתיד כי מלאה וגו' כמים לים מכסים. וזה שמרמז לנו המדרש
 שהמלאכים שנתגלו לאברהם אחר המילה רמזו לו שהוא זרעו הם יסוד
 הקדושה מכל ג' חלקי עולם ויהיה להם הכח להכניס כל העולם לקדושתו ית"ש:

וירא, ה'

4

בתנחומא ר"פ זו ילמדנו רבינו כמה ברכות מתפלל אדם בכל יום כו' והאריך
 בזה. ולאורה אין לו שום שייכות לפ' זו רק מה שסיים תדע שכל דרכיו חסד כו'
 ובאמצעיתה בקר את החולה כו'. וזה א"ל קישור לענין התפלה. אך הענין
 שבפרשה זו מצאנו תפלה ראשונה שהתפלל אברהם אבינו ע"ה על סדום.
 שדורות הראשונים לא ידעו כלל ענין תפלה שיתפלל אדם לשנות הגזירה. ונח
 ששמע שעתידי הקב"ה להביא מבול לעולם לא עלה על דעתו להתפלל לבטל
 הגזירה. וא"א כיון שגילה לו השי"ת עונש סדום התפלל עליהם. ואף אברהם אי
 בזוה"ק (תולדות קלו ב) שלא מצינו שהתפלל על בנים ורק ביצחק כ' ויעתר
 יצחק. אף דאמר הן לי לא נתת זרע והוא לאו בגין צלותא הוי וכו' ואף שא"א
 התפלל על סדום היה בשביל אחרים אבל להתפלל על עצמו לא עלה על דעתו.
 ותפלה הוא חלק ישראל כמש"נ כי מי גוי גדול אשר לו א' קרובים אליו כה"א
 בכל קראנו אליו. ואף שהתפלל שהמע"ה וגם אל וגו' היינו שישמע הש"י מפני
 קודושה השם כמש"נ למען ידעון כל ע"ה את שמך וגו' ורק האבות שחדשו
 התפלה. וכמו ש' (ברכות ב:) תפלות אבות תקנום. ואברהם ויצחק נקראו ג"כ
 ישראל כמו ש' (ב"ר ר"פ תולדות) ועיקר תפלה ביעקב דכ' הקל קול יעקב קולו
 של יעקב נשמע בבתי כנסיות כו' כמו ש' במדרש. וזה הקל קל ה' קול קל ו'.
 ובפ' זו וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם שמזה נלמד בגמרא
 שתיקן אברהם תפלת שחרית והתפלה הראשונה שהתפלל א"א היה על סדום.
 ואף שידע השי"ת שלא יפעול בתפלתו שלא ימצא אף עשרה צדיקים. מ"מ
 הועילה תפלתו להציל את לוט. שממנו יצא דוד המע"ה שנ' מצאתי דוד עבדי
 ובמ"ר (פ' ג) היכן מצאתי בסדום. ודוד המע"ה שורש התפלה שנ' ואני תפלה
 והיה שליח צבור של כלל ישראל. ועל כן פתח המד"ת פ' ז' וְנִמְעַנִּין התפילה:
 15

אברהם

10

20